ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
Физика-техникалық факультеті

ДӘРІС 8 • Өнертапқыштық тәсілдер матрицасы

Альтшуллердің 40 өнертапқыштық тәсілі

Электр энергетикасындағы техникалық қарама-қайшылықтарды шешу және қарама-қайшылықтар матрицасын қолдану

Профессор Досболаев М.Қ. Плазма физикасы, нанотехнология және компьютерлік физика кафедрасы

Өнертапқыштық тәсілдерді қолдану алгоритмі

01

Мәселені анықтау

Инженерлік жүйедегі кедергіні немесе шектеуді табу

02

Қарама-қайшылық

«Егер..., онда..., бірақ...» формуласымен айқындау

03

Тәсілді таңдау

Альтшуллердің 40 тәсілі немесе матрица арқылы табу

04

Идея ұсыну

Тәсілді нақты электрлік жүйеге бейімдеу

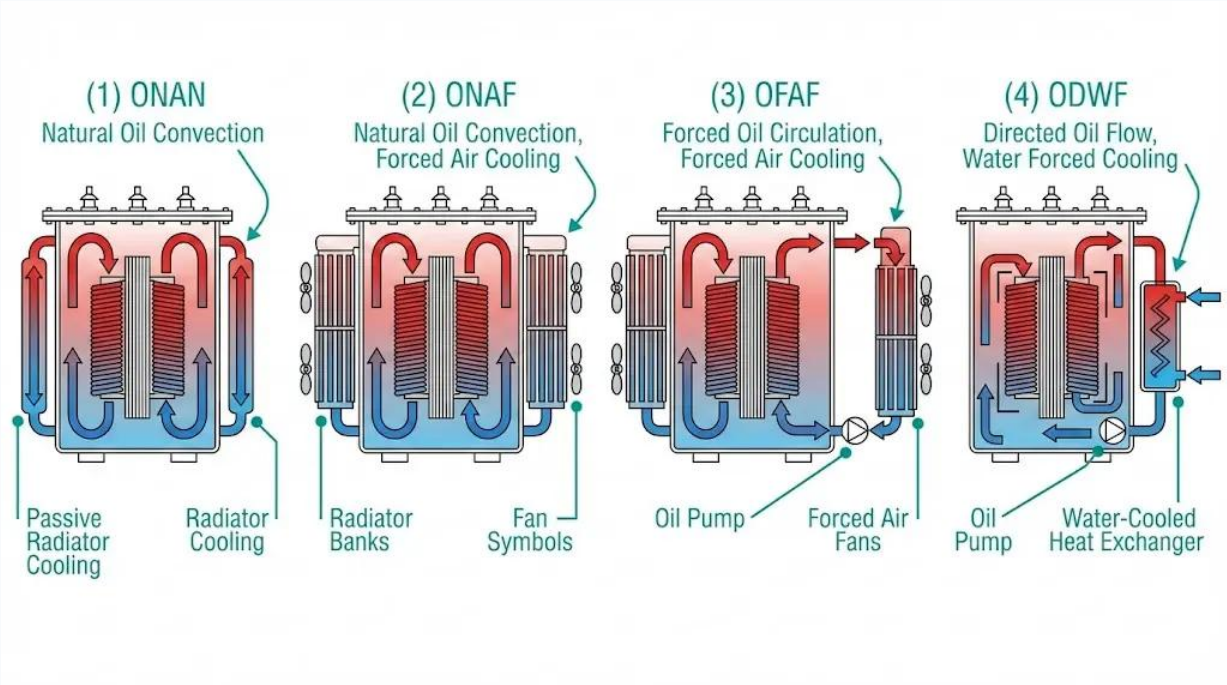
05

Тексеру & Есептеу

Физикалық, заңдылық және экономикалық тексеру

ӨЕШТ-тің негізгі мақсаты — қарама-қайшылықты компромисс арқылы сақтау емес, оны түбегейлі жою!

Бөлшектеу және жергілікті сапа тәсілдері

№1 Тәсіл: Бөлшектеу

Тұтас магнитөткізгішті өзара оқшауланған жұқа болат табақшалардан құрастыру. **Нәтиже:** Құйынды токтар (Фуко) контуры шектеліп, энергия шығыны мен қызу азаяды.

№3 Тәсіл: Жергілікті сапа

Трансформатордың ең көп қызатын орамалары мен аймақтарына салқындату майының ағынын бағыттау. **Нәтиже:** Барлық ортаны емес, тек қажетті нүктені қарқынды салқындату.

ИНЖЕНЕРЛІК ШЕШІМДЕР ВЕКТОРЫ

Басқару және материал модификациясы тәсілдері

№15 Динамикалылық

Жүйе параметрлерін жұмыс режиміне сай өзгерту. Трансформатор желдеткішін жүктеме мен температураға байланысты автоматты қосу.

№23 Кері байланыс

Нақты температура немесе айналу жылдамдығы сигналын алып, беру параметрлерін автоматты түрде реттеу арқылы дәлдікті арттыру.

№35 Физика-химия

Оқшаулағыш майдың ылғалдылығын азайту, құрамын өзгерту арқылы конструкцияны өзгертпей-ақ электрлік беріктікті сақтау.

АЛЬТШУЛЛЕР МАТРИЦАСЫ

Техникалық қарама-қайшылықтар матрицасы (39 × 39)

Жақсаратын ↓ / Нашарлайтын →	№8 Көлем	№22 Энергия шығыны	№36 Күрделілік
№21 Қуат	1, 8, 15, 35	2, 19, 35	1, 13, 28
№27 Сенімділік	3, 10, 27, 40	11, 25, 35	13, 23, 28
№28 Өлшеу дәлдігі	5, 12, 32	26, 28, 35	10, 23, 28

39 Инженерлік Параметр

Масса, көлем, температура, қуат, сенімділік, энергия шығыны сияқты классикалық көрсеткіштер.

Матрицаның Түйісуі

Жақсартылатын жол мен нашарлайтын баған қиылысында ұсынылатын тәсіл нөмірлері беріледі.

Жабдықты диагностикалау есебін шешу

Талап мен Қарама- қайшылық

Жақсаратын: №28 Өлшеу дәлдігі.
Нашарлайтын: №36 Жүйе күрделілігі.
Қосымша датчиктер орнату жүйені қымбаттатып, күрделендіреді.

Инженерлік ӨЕШТ шешімі

Қолда бар ток пен кернеу сигналдарының спектрлік құрамын талдау. Жаңа датчиктер қоспай-ақ, бар ақпараттық ресурсты терең пайдалану.

Басты түйін: Техникалық қарама-қайшылықты дұрыс анықтау — жаңа идеяның кілті.

ДӘРІСТІ ҚОРЫТЫНДЫЛАУ

ӨЕШТ-тің негізгі мақсаты – қарама-қайшылықты тек компромисс арқылы реттемей, оны жоюдың немесе әлсіретудің жаңа мүмкіндіктерін іздеу.

Өнертапқыштық тәсіл – техникалық қарама-қайшылықты шешудің белгілі бір бағытын көрсететін, әртүрлі инженерлік жүйелерге қолдануға болатын жалпыланған техникалық қағида.

Сұрақтар мен талқылау

Назарларыңызға рахмет!